

MIIILANC

HTG ÕPILASK. MCMXXXV

Kodumajanduse ja kodukultuuri ajakiri

„Taluperenaine“

on iga naise laua uhkus ja ehe.

„**Taluperenaine**“ käsitleb kõiki naiste töösse ja ellu puutuvaid küsimusi. Toob pääle selle moode, mustreid, lõikeid jne. Igal numbril kaasas mustri- ja lõikeleht ning „Laste Maailm“.

„**Taluperenaist**“ saab tellida igast postiasutisest hinnaga Kr. 3.60 aastas, Kr. 2.— poolaastas ja Kr. 1.— veerandaastas.

PROOVNUMBRID HINNATA.

Toimetus ja talitus

Tartus, Peeter Põllu 5. Tel. 9-37.

Võimlemis- ja
sporditarbeid soovitab soodsate hindadega

J. Kivastik

Tartus, Rüütli 8. Tel. 6-02.

Raamatuid uusi ja tarvitatud.
Tapeete odavaid, maitserikkaid.
Seemneid aedvilja, lillede ja söödajuuri-
kate kasvatamiseks.

Kõige soodsamini ostate alati

F. VANATALU

ärist Tartus, Promenaadi 5, tel. 3-97.

FOTO-ATELJEE
P. KRÜNER

PROMENAADI 8.
Tel. 10-56.

Kõige soodsamalt ostate kõiki
kaupu ainult kullasepp

Joh. Alt'i

ärist

Tartus, Aleksandri 10, tel. 7-97.

Kulla- ja kellasepa parandus-
töökojad.

Õpilastele suur hinnaalandus.

Uuemaid kirjanduslikke tooteid

A. Jakobson: Vallutajad. Romaan.	Hind kr. 5.—	Mait Metsanurk: Ümera jõel. Romaan. . .	Hind kr. 5.75
Jaan Kärner: Soodoma kroonika. Romaan. „ „	4.50	Ajakiri Noor-Eesti. 1910—1911 komplekt. „ „	10.—
Juhan Liiv: Elu sügavusest. Kogutud teoste seitsmes anne	1.25	Kunstiühing Pallas 1918—1933.	2.50
J. Luiga: Päevamured I. Esseed	5.25	R. Roht: Punane liblikas. Jutustus.	2.—
„ Päevamured II. Esseed.	5.—	Joh. Semper: Prantsuse vaim. Esseed.	3.—
O. Luts: Ladina köök. Mälestused VI.	3.—	„ Armukadedus. Romaan.	4.75
„ Väikene nurgake. Jutustus.	2.75	A. H. Tammsaare: Elu ja armastus. Romaan. „ „	4.75

O.-Ü. „NOOR-EESTI KIRJASTUS“
RAAMATUKAUPLUK RÜÜTLI 11, TARTUS.

M I I L A N G

SP 174

KEVADEL

IX

MCMXXXV

HUGO TREFFNERI GÜMNAASIUMI ÕPILASKONNA VÄLJAANNE

Saateks.

Käesoleva „Müilangu“ ilmumisega alustab HTG Õpilaskond oma tegevuse teist aastakümnet. Möödunud aeg on küllaltki pikk selleks, et seista juba selgunud juhtmõtete ees; ei tohiks olla enam võõrad ega täna-homme muutuvad me taotluste tähised. Mida oleme suutnud teostada selle aja jooksul ja mida me tahame teostada? Kas on meil põhjust pea norgulaskmiseks?

Ei. — Meie kool on astunud juba uude pool-sajandisse ja tema kuulsusriikka mineviku kandjaiks kooli juhtide ja õpetajate kõrval on olnud ka hulk noori, kes nende aastate jooksul Trefooniast hariduse on omandanud. Noile lahkujatele on püüdnud parimat kaasa anda õpetajad, kool ja ka õpilaskond kui organiseeritud tervik.

Milleks siis õieti rakendub õpilaskond? Missugused on tema taotlused ja eesmärgid?

Õpilased dünaamilise massina peavad leidma endale kuidagi rakendamisvõimaluse. Noori nende elumõtte otsinguil ei suuda rahuldada ainult otsene õppetöö.

Õpilaskond püüabki pakkuda oma liikmetele sellist rakendamisvõimalust. Ta tahab soodustada õpilaste eriharrastusi ning võimaldada neile iseseisvat teotsemist.

Noor peab harjuma mõttega, et läheneb aeg, kus tuleb ise juhtida oma samme.

Õpilaskonnas arendatav isetegevus tahabki olla katsealaks, kus harjutakse mõttega: **astu ise oma samm**. Ja kuigi see samm alati ei õnnestu, ei tohi meie lasta endid pettumustest heidutada. Astugem julgesti oma rada ja hoidugem kahtlustest, sest liigne skeptitsism teeb jõuetuks.

Ärgem salligem halisejaid oma keskel — need on väärtaimed jõulise nooruse avaral tegevusväljal.

Trefoonlased, millised on meie praegused ülesanded?

Vähe on meil luua uut. Meie sihid ja taotlused on rajatud juba meie eelkäijate poolt, ning meie kohus on seda säilitada ja edasi arendada. Oma püüdlustes peame olema järjekindlad.

Ühenduses meie 10. aastapäevaga sooviksin teile, mu koolikaaslased, küllaldaselt tahet ja energiat edasiseks. Ühtlasi ka küllaldaselt teadlikkust, et loomingu tee on kannatuste tee — ent ka sügavaima rõõmu läte.

Teile minu tarmukaim käepigistus!

Ärge peljake raskusi!

A. V.

PESAPÕGENEJA.

Kõikjal valitseb vaikus. Talvine õhtupoolik on laskunud üle linna. Tiheneb hämarus ja aeg-ajalt süttivad siin ja seal majades kahvatud elektrituled.

Istub oma korteris töölaua ees Arno Mägi — gümnaasiumi lõppklassi õpilane. Ta toetab pea käsile ja vahib järjest tihenevasse hämarusse. Üle katusekelpade ja suitsevate korstnajuupide paistab põhjamaises stiilis ehitatud kiriku ülaosa ühes raskepärase torniga, mis vaatamata oma massiivsusele tundub kuidagi lõbusana, ent siiski oma tähtsust rõhutavana.

Kuidagi ebamääraselt on näha osa radio vastuvõtte-antennist, ilma et võiks märgata tema lähte- ja lõpp-punkte.

Tuba on väike, ent kõrge. Vidutades silmi võiks nagu märgata seinte nurkjoonte perspektiivset koondumist lakke, ning ülal, kus laeruit on muutunud märksa väiksemaks, asetseb elektripirni vari suure sünge mõttesevajunud ämblikuna.

Noormees nõjatab pea töölaual asetsevatele kätele. Tülpinult silmitseb ta lauda, mis on kuhjatud korratult raamatute, vihikute ja vallaiste paberilehtedega; tindipoti alusel on pliiatsi-jupe ja sulepäid.

Arno sirutab käe, et lülida elektri-kontakti voluvõrku, kuid nagu tõrkudes peatub juba liikvelolev käsi. Passiivsus ja tahtepuudus valutavad suurema hooga noore keha, andes maad korratutele mõttesugemetele. Kustki tõuseks nagu mingi küsimus, millele ta apaatne aju otsiks vastust, ent see haihtub veel enne, kui mõte on hakanud liikuma soovitud suunas, andes jälle ruumi järgmistele mõttevilksatustele.

Järsku hakkavad koonduma noormehe mõtted. Nad moodustavad uuesti talle nii tuttava „circulus viciosus'e“, milles asetub küsimus: kuhu on jäänud ta töötahe ja optimism. Üuesti tundub talle, et kogu olemus on kujunenud mingiks sihituks jamslemiseks; tühjus ta siseilmas suureneb ala-tasa, kadunud on sihikindel taotluslik püüe — see, mida ta tundis paisutavat oma noort rinda aastail, mil ta oli astunud kooli.

Ja lahendus? Kas seisab see temast kaugel? Need on raskused, mis murravad inimese — mõtleja ja noore. Kuid see lahendus ei tundu noormehele küllalt vastuvõetavana; liiga suur on veel ta hinge kasvatajate poolt istutatud usk noorusesse ning tema vastupanemisvõimesse. — Kuidas suudaks ta lubada, et löödaks ta jalge alt laud, millel ta senini seisnud; kuidas suudaks ta taluda, et kaoks lähtepunkt, millel on baseerunud kogu ta senine

mentaliteet! Aga too neetud lahendus ühes aastatega kasvava kahtlusega surub end ikka lähemale ja lähemale — aeglaselt, ent järjekindlalt, ning nagu oma vaikivate väitluste tõestamiseks manab ta mõtleja silme ette selle lapsepõlve.

Jah! Lapsepõli — lühike ja okkiline! Jälle nagu painaja seisis ta seal, tumm-tõsiselt nõudes, et noormees jooks uuesti sealt kibedust.

Seal seisis ta kodu, kus algas ta tee. Kodu, millest tal tuli loobuda varakult, sest see sünnipaik oli riigi oma, ning isa paigutati järjekordselt uude teenistusekohta.

Mõte stoppab ja Arno avastab jällegi uue tõe. Ta tunneb nagu vaikset tänumeelt, et tal polnud võimalust olla oma sünnikohas kauem, sest — kas oleks tal muidu seda ainsatki ilusat kujutlust kodust.

Perekond oli rohkearvuline ning tema neist kõigist noorim. Kooliraja tallamiseks lahkusid vanemad õed-vennad varakult kodust. Siis, kui teised olid läinud, oli Arnolgi vähekeseks rahuldust; siis oli ta ema õrnutsemiste ainsaks objektiks. Ent samas teostus juba soov rutata sinna kuhu teisedki; saada sama iseteadvaks kui nemad.

Möödusid aastad ja algkoolipõlv. Arno oli astunud gümnaasiumi. Ta oli suur ja tugev, varavalminud ning energiline. Alul läks kõik hästi. Innustatud huvi ainete vastu kroonis töö heade resultaatidega. Pea muutus olukord. Vanemaid vendi ja õdesid vallandus ameteist, kuhu nad olid asunud peale gümnaasiumi lõpetamist. Kõik ihaldasid edasi õppida, et anda oma olemisele vähegi sisu ja mõtet.

Too perekonna ülejõuelamine röövis Arnolt tahte õpinguiks, sest töötingimused muutusid talumatuks. Tänu oma headele annetele oli ta jõudnud abituuriumi. Imestati muudatuste üle Arnos; sagesid märkused ta korra ja käitumise kohta. Ah, millega see kõik lõpeb? Arno tunneb, et välist olukorda ta taluks veel, ent lõhed ja vastuolud on need, mis ikka enam saavad ta tegevuse juhtijaiks ja mis sisendavad temasse äärmiselt ebakindla tunde. Tal on valus, et kodu jääb talle ikka võõramaks ja võõramaks. Kõik, õed ja vennad, isegi vanemad nagu kaoksid ta silmist.

Aga mis siis õieti seob neid üksteisega? Kas see majakene, mis antud isale riigilt palgalisaks ja elamiseks, või see veri, mis on ühine nende soontes, kuid mis on täis vastuoksuste mürki. Ei, see kodu pole andnud talle midagi — ainult tugevad jäsemed ja lahtise mõis-

tuse — aarded, mis pääsevad võidule ainult siis, kui on hälli peale nende pandud natukenegi jõukust.

Arnole meenuvad suvised töömatkad telefoniliiniparandajatega mööda kodumaad. Äripäevadel tööd ja rabelemist, laupäeva-õhtutel kurblikku ning kiunuvat muusikat, mida võib kuulda ainult postipoiste juures. Oo neid tüüpe, kellega tuli ühes elada! Siin oli eruhvitseri, enesele õppimisevõimalusi soetavaid üliõpilasi ja ehtsaid pätte. See oli segu, mis kevadel oli nii erinev oma hingelaadilt, ent tolleks ajaks, kui sügis jälle lahutas postipoisid ja lõpu tegi maanteil rändamise romantikale, sulas täiesti homogeenseks massiks. Harva nägid olude sunnil kujunenud sõbrad üksteist hiljemini uuesti. Ühte haaras linna süli, teist perekond pidevama elukutsega, kolmandad kadusid jäädavalt põhjakihti, andmata endast mingit elumärki.

Ehk jälle suved, mis veedetud kraavikaevajatega. Oh neid öid punaselt leegitseva tule juures rohekate vaevapedajate ja -kaskede vahel, kui häälitises imelikult öölind ja sõõrina ümbritses magajaid udu!

Prrr! Töö, töö ja töö! Ja milleks? Kas selleks, et omandada haridust, et enam tunda olukorra võikust ja enesega rahulolematust?

See oli ironia, mitte tahe, mis surus ta veel noorusest nõtked käed labidavarre ümber, mis viskas pori ja juurte kamaka kõrgele kraavi pervele; selle jõu lätteks oli viha nende raskuste vastu, mis mürgistasid ta noorust, kauneimaid aastaid ta elust.

Kuis armastas ta neid mehi, keda ta oli tundma õppinud oma suvistel tööperioodidel; neid, kes nii naiivsed oma mõtlemises ja nii ägedad oma vihas. Rahulikult, nagu ei teaski nad paremat, teevad nad oma tööd. Nad ei vihka raskusi, küll aga ühiskonda. Ei, Arno ei suuda isegi hukka mõista nende pahempoolset maailmavaadet, kuigi ta ise on äärmiselt individualist, sest olla sotsialist tähendaks jääda sinna, kus sa oled, püüelda tagajärjetult, kuid Arno loodab siiski kuhugi kord jõuda.

Ja laupäeva õhtul, kuis võtsid nad vastu raha! Ängasid siis tarmukalt üksteise kätt ja kadusid otsima meelelahutust, mida nad leidsid peamiselt viinas.

Arno oli üksik seal. Ta polnud mitte eraldunud teistest, ent ta kaaslased pidasid teda nagu kuidagi paremaks endist. Ka austasid nad teda kui noorimat oma hulgast, kes siiski oli suutnud ennast samavääristada tööga. Iial ei kõnelnud Arno, kes ta oli või kust pärit.

Mõnikord tundus Arnole see teenitud raha soolveena värskel haaval. Noil hetkil paistis talle, nagu oleks ainuke õige tee seda raha kergelt läbi lüüa. Siis oli tal kahju, et ta ei joonud viina, millele ohverdasid ta kaaslased pea kogu oma teenitud raha.

Oli saabunud jällegi sügis. Rahutus haaras Arnot, midagi kiskus jällegi linna poole. Jumalaga jättes oma töökaaslasi ning raputades nende käsi tundus Arnole, nagu toimiks ta ülekohtuselt, hüljates oma kaaslasi.

Semestri alguseks oli veel veidi aega ja Arno läks koju. Kas leidis ta sealt rahuldust? Ei, ta oli selleks liiga iseseisev, et elada perekonna sõltuvuslikus vahekorras teistega. Ikka tugevamaks muutus kärsitus. Püsimatult ootas ta augustikuu lõppu, et asuda linna, lõpetada gümnaasium – ainuke, mis takistas tal lendamast laia maailma.

Isegi kohtumine õdede ja vendadega polnud kuigi südamlilik; kadusid viimased „lapsepõlve kunglas“ moodustunud jooned. Ema oli vaikne, nagu mõistaks ta kõike, ja isa tumm, valjult asjalik. Arno tundis noil päevil, et ta oli kõige rohkem ikkagi oma isa poeg. Samas hakkas talle ikka enam ja

enam selguma, et mitte niivõrd puudus kui tung iseseisvuse järele oli sundinud teda hülgama nii noorelt kodu.

* * *

Mootor müriseb, vaguniaknast vilksatavad telefonipostid, kahel pool teed on mätlikku soomaad, põldu ja jällegi sood. Vagunis on habendunud venelasi, rahvariitiesetunaisi mustikakorvidega; pinkidele on paisatud korratult seljakotte ja labidaid. Istmealustelt punnitavad aga suuremad ja mügerikumad kott-kompsud, millest piiluvad välja kirvevarred — tööd otsiv proletariaat on liikvel.

Arno sõidab kooli, sooritama viimast koolitalve. Kuidas see tal möödub, on teadmata.

Päev kaldub juba õhtusse, kui rong jõuab Tartu. Pakid hoiukohta viidud, algab korteri-

A. Valdin

Õpilaskonna juhataja 1934./35. a.

otsimine. Juba kihab linn noortest; igal pool elurõõmu ja lustakust. On lihtsalt midagi valatlema panevat koolijõnglases, kui ta saabub pärast suve tagasi Taaralinna. Iga vastutulijat silmitseb ta kui sõpra, iga kuulutusetulpa kui vana tuttavat.

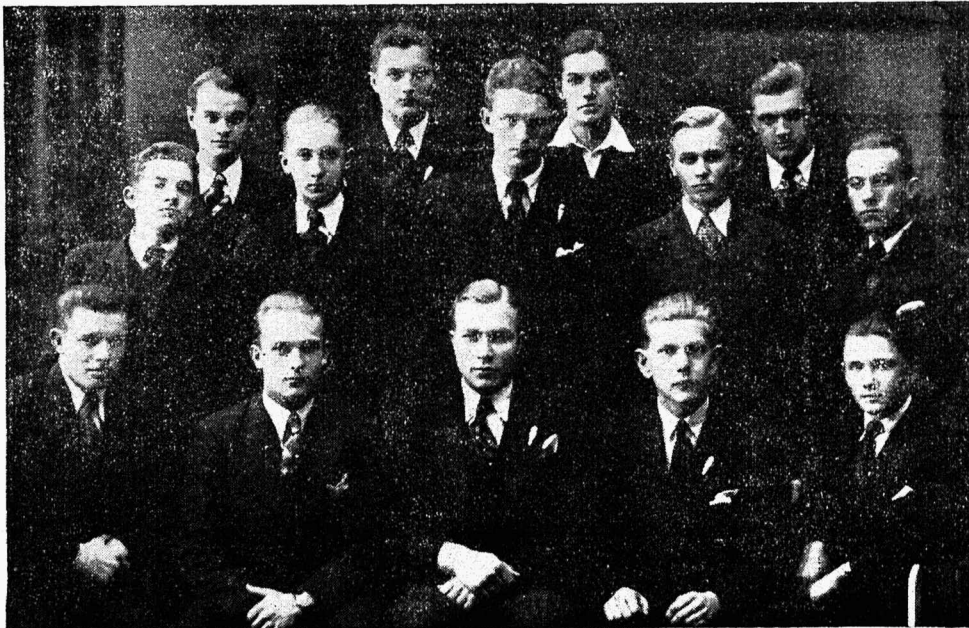
Eel saabuvat õhtut leiab Arno korteri kuskile raudteelähedasse tänavasse.

Arno sirutab oma tugevaid noori jäsemeid. Ta on oma mõttesugemetega jõudnud siia ruumi, kus on neli seina ja töötamiseks laud; ta on jõudnud ruumi, mis teda tihti on sundinud pagema tänavale, kui on hajunud töötahe. Ja seda on juhtunud sagedasti. — Arno on jõudnud tagasi olevikku. Ta sõrmitseb laual

pinult voodil, avatud silmad on pööratud vastu tapeeditud seina.

Esikust kostavad sammud ja Arno kuulab neid sellise inimese põgusa tundega, kes on veendunud, et tulija ei peatu tema ukse ees. Kuid mis see on? Sammud seisatuvad. — „Äh, kui koputab, ei tee lihtsalt väljagi,“ mõtleb Arno, liigutamata ennast asemel. Aga ei koputatagi. Üks lükatakse lahti. Arno hüppab voodist, ta ees seisab vend sinelis ja kohver käes.

„Tere!“ — „Tere“, vastab Arno. Vend on kohvri maha asetanud, sineli seljast võtnud ja nad seisavad teineteise vastu, noorim ja vanim, suured ja tugevad kui sambad. Midagi sooja

Õpilaskonna juhatus ja tegevusorganite juhid 1934./35. a.

Vasakult paremale. Istub Õpilaskonna juhatus: E. Lamp, H. Saral, Õpilask. juh. A. Valdin, V. Tamm, H. Klein. Seisavad: G. Ilthal, H. Vattmann, E. Kruus, J. Simm, O. Arens, A. Nuut, D. Adamson, H. Ploom, S. Säga. Pildilt puuduvad Õpilask. juh. liikmed dir. K. Treffner ja J. Jõgi.

olevat kirja, mille on saatnud ta vanem vend. Temagi kavatses jõuluks koju sõita. Külatab siis Arnotki, et jätkata ühiselt koduteed.

„Tulgu aga pealegi“, mõtleb Arno, „koju sõidaks ta niikuinii.“ — Hea on, et lõpeb koolitöö. Mis sellest, et hinded halvad. Arno on julge oma võimeile. Küll suudab ta õigeks ajaks jälle kõik korda seada. Nii aga ei tohi see enam edasi minna! Arno tunneb, nagu oleks ta muutunud üksikuiks pisiosadeks, nagu polekski ta enam terviklik inimene. Ei, midagi peab ette võtma, peab ennast uuesti kokku korjama!

Semester on lõppenud. On veel mõned tunnid rongi väljumiseni. Arno lameskleb tül-

on nende iseteadlikkudes nägudes, seletamatut nende hallsinistes silmades — vend vaatab venda pilgutlevi silmi, siis ängavad nad tarmukalt teineteise kätt. Sääl haarab vanim noorima ning püüab teda põrandalt vääratada. Väike tuba müdiseb raskete sammude all. Asjata! Ei nõrgu noorim vanima südikate katsete ees.

Järsku tunneb Arno kätkevat oma jäsemeis määratud jõudu. Ta tabab end mõtteilt: tõsta see suur mees — too vanem vend — oma tugevatele käsivartele ja suruda ta õlad voodile. Kuid ta ei tee seda. Respekt vanema venna ees on veel liiga tugev; las ta harjub esialgu

mõttega, et ta ei saa noorema vennaga enam toimida nii, nagu aastate eest.

Mõlemad istuvad voodi servale. — „Tubli poiss“, sõnab vanim ja nagu oma väite kinnituseks rabab noorema reiele tugeva kämblahoobi.

„Kuule“, ütleb Arno ja ei tee nagu hoobist väljagi, „on aeg jaamaminekuks, et jõuda õige ajaks rongile“.

Vennad tõusevad. Kohvrid käes, sammuvad nad jaama. Piletid lunastatud, asuvad noor-
mehed rongile.

Jälle on emal askeldusi ja lõpmatult rähklemisi. — Pojad on viivuks lennanud pessa tagasi. Arno ei mõista jälle enam oma mõtteid ega tundeid. Kadunud on soov näha oma vanemaid, mis pesitses teel ta rinnus. Kuis oli ta kujutlenud end ütlemas vanematele sooje sõnu, ent astudes üle läve kadus oodatud tundeküllus. Vaikselt pigistas ta vanemate käsi. Isa oleks nagu veelgi vaiksemaks jäänud ja ta meelekohil ilustus juustes juba tugevasti hõbedat. Ei tea, millised olid ta mõtted; vist küll mitte need, mille edasiandjaks võisid olla nood öeldud tühja-tähjalised sõnad. Ja kui isa kadus tagasi oma töötuppa, oli Arnol kuidagi nagu kergem.

Tõsiselt mõõtis kell aega: tikk-takk, tikk-takk.

Möödusid mõned päevad. Pessalennanutel oli nagu imelik üksteisele otsa vaadata. Igaüks surus oma sisimas maha seda, mida ta tundis nii eneses kui ka teises: igritsevat rahulolematuse tunnet — pesa oli jäänud liiga kitsaks noortele ja nende mõtetele.

* * *

Pühad olid möödas. Arno asus Tartus. Petumus, suurim kui iialgi enne, asetses ta rinnas. Tahtest töötada polnud midagi järele jäänud. Algavaks uueks semestriks oli asunud linna ka üks ta õdedest, kes õppis ülikoolis. Tahes või tahtmata pidi ta oma korterinatukest jagama sellega; ikka väiksemaks jäid kodunt-tulnud summad Arno jaoks. Ta tundis ennast kui uppuja. Talumatuks muutus talle see korter, kus ta senini oli võinud mõne tunnigi töötada. Sihitud hulkumised sagesid; töö oli jäänud hoopis unarusse.

Esimene kuu Arno viimsest kooliaastast hakkas lõpule jõudma. Olukord muutus ikka kitsamaks. Ta isa paigutati jälle uuele ametikohale, seekord hoopis kaugele Tartust. Arno

ei taha minna kohalikku maakonna-gümnaasiumi abituriumi tegema, kuid ka Tartu on edasijäämine võimatu. Arno pöördub oma onu poole, kes Tallinnas äriomanik, kas see ei saaks talle võimaldada mingit teenistust. Pea saabubki onult rahuldav vastus.

Lahkumine koolist on Arnol pisut valus. Talle tundub, et toimib inimesena, kes on astunud üle koera, ent jätab saba ületamata. Ühtlasi tunneb ta, et ta ei mahu oma aastatega enam koolipingi kitsusse — parem katsuda gümnaasiumi lõpetada kolledži juures.

* * *

On laupäeva õhtupoolik. Paar kohvrit pagasiks, istub Arno rongis, et sõita pealinna. Vaguniaknast näeb ta oma vasthüljatud koolikaaslast. Müts kuklas, pilk lõbus, uitavad nad muretult perroonil edasi-tagasi.

Siis möödub vaguniaknast keegi proua oma pisikese lapsega. Väikese käik on kepslev ja pilk hüplev, nagu ahvatlev keskustelugi, mis on tingitud vahelduvatest mõjustustest. Arno pilk langeb väikese silmadesse ja ta näeb seal säravat õnne, suurt ja varjamatut.

Ennetundmatu mulje valdab Arno meeli. Ta oleks nagu tahtnud peatada aega, et saada kauemini osa tollest hunnitust, mis asus lapse silmis; talle tundus, nagu kadestaks ta seda pisikest olevust, kadestaks teda hoidva emakäe pärast, mida ise nii vähe tundnud. — Jah, lapsepõlv, see oli temast nagu kuidagi mööda hiilind; kuis algaks veel kõike uuesti!

Järsku seisavad Arno silme ees ta vanemad ja ta kauge, võõras kodu; vanemad aga nii tõsised, ema silme ees imelik hellus.

Rong huilgab. Arno ruttab välja rõdule, et heita pilku kaugenevale linnale. Rööpmejätkud klõksuvad veel aeglaselt. Peagi muutub see metsikuks rütmiks. Arno rebib lahti vaguniukse. Talvist kargust tuleb ta kopsudesse. Veduri aurupahinast kostaks nagu ratastemürina sekka kaks sõna: üksi ja vaba, üksi ja vaba . . .

Arno rind pääseb ängistusest. — „Ole tervitatud sina, minu senitundmatu loosung!“ hüüab ta täiel kopsul. „Siit algab mu individuaalne tee!“

Arno pöördub tagasi vagunisse ning taas tõuseb temas veendumus, et see pesapõgeneja tuleb kord tagasi leevendama oma vanemate vanadusepäevi.

Rongi rattad aga mürisevad.

A. Valdín.

Uus ärkusaeg.

Eesti Rahvuskirjanike Ühingu 3. kirjandusõhtu proloog 10. 3. 35.

*Tööhigi ja tapluste verd
küll eestlane kodu eest valand,
siis — võõraga jagand maad, merd
ja omandusõiguse saland.*

*Lipp sini-must-valge — ei muu!
Üks rahvus, üks süda ja tahe!
Uus ärkusaeg — võitlejad truud,
neil mõökade teras on vahe.*

*Maa vajab meid! Võitlema üha!!
Et kindlaks saaks eestlaste riik,
käib jumalik ehitusmüha
ja töötamas vaimline piik.*

*Suur ehitus algab, suur töö --
saaks eestlane endale Eesti.
Aeg murda on valedes vöö
ja rajada rahvusriik Eesti!*

*Au teile nüüd, pühimad vaated,
mis hiljuti trambiti alla!
Usk, perekond, rahvus — need aated
meid päästavad pimedast valla.*

*Teed vabaks!!! Kes julgeb me vastu
häält tõsta — see rahvuse kaevur.
Kiirtaktis me tahame astu —
jalgmees, kahurvägi ja laevur.*

vil. Aleksis Kallits.

SOE JA PEHME SUVEÖÖ . . .

Vaevaltmärgatavalt värisevad tähed sametiselt pehmel taevapõhjal. Raskes ja liikumatus õhus — ööliblikate ja nahkhiirte nõrk tiivavuhin. Tumedalt kostab voolava vee sulin, monotoonne veskitammi uinulaul.

Jõelt tõuseb jahedat auru ja mähib hämarusse jõeäärsed niidud ning emaleppade tumeda lehestiku.

Rohutirtsude lakkamatu saagimine, räägu hilised hääliksused, kumisev vankripõrin kauguses, põõsais uinuva tuule tasane sosin — kõik see sulab kokku kirjeldamatuks sümfooniaks. Pehme vaibana lasub näole lõhnadest tiine ööõhk.

Sume, liikumatu öö . . .

Imelik roidumus on kehas, ent und ei tule. On siis parem võtta õngeriistad ja proovida õnne turvapüügil.

Vana küüni taga, otse vastu tuhmilt helen-davat devoonikallast olid möödunud ööl turvad võtnud eriti hästi.

Toetusin vastu küüninurka ja püüdsin hetkeks sulada sosistavasse loodusse.

Reg venis, nagu poolunne vajus mõte, ehkki laiinenud silmatera tunõis öösse ja kõrv püüdis ahnelt salapäraseid kahinaid.

Ja siis äkki veesolin, aerude naging ning jõel heljuva uduliniku lõhestas paadi must kontuur.

Paadis istuv mees sõudis aeglaselt, hoidudes solistamast. Peaaegu hääletult libises vene üle tumeda vee.

Hüüdsin tasa hoiatuseks, et vene ei purustaks õnge. Mees pöördus, nägi mind ja tõmmates tasa, ent tugevasti aeruga, pööras loot-siku kaldasse. Tasase raginaga jooksis lootsik liivale, vool pööras paadipära aeglaselt päri voolu. Mees astus paadi kõikudes kaldale ja soovis summutatud häälel jõudu. Istus siis mu kõrvale rohule, süütas vilka ja pahvis vaikselt suitsu niiskesse ööõhku.

Tundsini tulijas Raadma Andrese, vana metsavahi. Ta oli kirglikumaid õngemehi ümbruses, kes kolmveerand oma eluajast oli veetnud jõel.

Elas samas üle jõe. Kõrgel devoonikaldal keskpruunitüvelisi mände seisis ta tilluke talu. Siin olid elutsenud juba ta vanavanaisad ja olnud kõik tublid kalurid.

Andres tundis seepärast jõge kui oma taskut. Ning kala sai ta ka siis, kui teised midagi ei saanud.

Istus nüüd poolkühmas kaldapervel ja vah-tis mõttes hämarusse.

Viimaks hakkas rääkima summutatud häälel otsekui endale: „Kuula, kui vaikne kõik on, otsekui peaks keegi hinge kinni, otsekui kardaks

midagi, otse kui peaks järgmisel silmapilgul midagi juhtuma. Kuid ega seepärast juhtu midagi. Ainult loodus hoiab hinge kinni ja inimene jääb hetkeks kuulutama suurt rahu.

Lugematuid öid olen nii kuulatanud, kui olen olnud jõel turvapüügil. Ja imelikku rahu on sest vaikusest voolanud minussegi.

Tuleb meelde üks säärane öö, mis mu mälestusse jääb surmatunnini.

See oli viienda aasta mässu ajal. Siingi nurgas levis mässumeeleolu. Ürgviha vallandus parunite vastu, plaanitati mõisate põletamist ja sakste mahanõttimist.

Mindki haaras metsik tahe tappa, hävitada, põletada, ehkki Raadma mõisa parun polnud just halb mees. Ta oli talupoegade vastu õige inimlik. Minu tares käidi koos, õhutati üksteist vastamisi ja võeti tublisti „julgust“. Linnast tulid kihutajad, ässitasid, õhutasid, ergutasid.

Ja nii juhtuski, et kavatseti põletada Raadma mõisa. Ma algul kohkusin veidi, mingi aukartus oli juurdunud verre mõisa vastu, mingi orjalik hirm selle valge, suure maja vastu. Ent siis tulid meelde sõnad, mida rääkisid linnast tulnud kihutajad, tulid meelde sajandite jooksul rahvale osaks saanud ülekohus ja viletsus, ning siis kadus viimane kõhklus, olin valmis kaasa minema. Määrasime kindlaks öö, mil pidime minema. Meid oli üle 30-ne mehe salgas, enamik neist perekonnainimesed.

Kuid eelmisel ööl tulin jõele õngitsema. Istusin peaaegu samal kohal kus praegu ja ootasin kalu. Samasugune öö oli siis kui tänagi. Ääretu vaikus kõikjal, niiskes hämaruses tasesed kahinad. Ja kui nii siin vaikselt istusin ja suure rahu laine mu üle hoovas, siis tuli tunne,

et nüüd, kus on laskunud maailmale nii imeilus öö, et nüüd peaksid maailmast kaduma kõik valu ja viha, kõik tülid ja taplused. Või kui kellegi on veel vaenu ja viha, siis vaadaku kord avasilmil põhjatusse, kust vilguvad sõbralikud tähed, ja uppugu kõigi meeltega sosistavasse loodusse, siis unustaks ta kõik.

Kuid samal silmapilgul lõi taevaäär verevaks ning suure tulikahju kuma värvis roosaks kogu idataeva. Kuski põles mõisa. Vaen kestab, olgu ilm nii ilus kui tahes. Inimene jääb ikka inimeseks, tapjaks, hävitajaks, metsikumaks metsikumaist loomist. Ent minusse mõjus sügavasti see öö. Ei suutnud päale sellist elamust enam tappa. Oleksin tundnud end eluaeg mõrtsukana. Ja jätsin kaasa minemata, ehkki mind tembeldati äraandjaks ja taheti isegi tappa.

Kuid mõisapõletajaist pääses ainult paar kolm. Mõisa pandi küll põlema, kuid ta suudeti kustutada, sest mõisasse oli parun koonandanud hulga kaitsjaid. Mehed pidid põgenema, karistussalk sai nad kätte ja pooled neist poodi. Ülejäänud pääsesid kas Siberi või ihunuhtlusega.

Minu oli aga päästnud suveöö oma saladusliku rahuga. Ja praegu siin istudes tuleb kõik nii elavalt silme ette. Kõik on nii sarnane tolle ööga. Inimene muutub, loodus püsib muutmata aastatuhandeid ja sügav kesköö sosistab inimesele alati ühesugusena oma rahujutlust.

Andres vaikis. Ja korraga näis mullegi, nagu räägiks loodus minugagi. Iga oksa kohin sai oma tähenduse, iga tasane kahin näis midagi seletavat. Ja ülevalt vaatas kuu vaikiva filosoofina alla inimestele, kes rabeleb kogu eluaja, otsib rahu ja õnne ega taipa, et see kõik sisaldub kesköö sügavas vaikus.

A. Järs.

MERI JA KALUR.

Visand.

Üksikud õrn-valged pilved liuglevad üle taeva. Viivu eest kadus päike, jättes järele laia punaka vöödi silmapiirile. Vesi on peegelsile. Ta näib roosakana ja nagu lõputu lint venib see roosakas joon vaatleja silmist kaugusesse, lõpuks kokku sulades taeva värviga.

Õhtu on ilus . . .

Väikeses rannakülas keeb elu. Mehed seavad võrke, naised korraldavad leivakotte mereleminejaile. Kõigil on meeleolu häa. Ilus õhtu ja soodne aeg töötavad hääd saaki. Juba kaua ei ole kalurid saanud merele minna, et muret-

seda endale ja oma perekonnale ülalpidamist. Ligi kuu aega olid möllanud tugevad tormid. See oli aeg, mil rannakülas valitses vaikus. Mehed olid sünged. Ei sobinud hästi nende jutt — küsisid vaid vanalt majakavahilt: „Kunas küll paraneb ilm?“ Nälg pitsitas juba elanikke. Otsiti kokku viimased pennid, et osta nende eest sisemaalt toitu. Naised käisid ringi punaseksnutetud silmadega. Sageli vaatasid nad ohtes mere, oma toitja poole, ja mõnelgi liikusid huuled vaikes palves. Lapsedki, nähes vanemate rusutud, murelikke nägusid, muutusid vaikselt.

Täna oli aga pidupäev. Kõik hingasid kergendatult. Meri oli lõpuks jälle avanud neile oma saagiküllase süle.

Juba liiguvad esimesed paadid lahtises vees. Kõlab rõõmsaid hõikeid. Kogu küla on tulnud kalureid saatma ja lahkujatele lehvitatakse elavalt. Lahkub viimane paatki. Mees selles on noor. Ta on alles mõne aasta eest abiellunud ja nüüd kahe väikese lapse isa. Ka tema läheb merele, et muretseda oma perekonnale toitu. Lahkumisel tunneb ta mingit rõhuvat raskust südames. Sisemine hääl keelab teda, kuid ta ei tohi jääda! Ta peab minema — selleks sunnib teda isakohus. Ruttu suudleb ta oma lapsi, ulatab naisele käe ja sõuab kiirelt järele teistele.

Kaugenedes rannast vaatleb ta oma naist. See on asetanud käe silmade ette varjuks päikese puna eest. Lapsed seisavad ema kõrval, hoides kinni ta seelikust. Nii seisab ta seal ja vaatab, kuni viimane paat kaob õhtukulda.

Kiirelt edasiliiuvailt paatidelt kajab rõõmus jutt. Heidetakse nalja, nooremaist keegi proovib lauldagi. Ta katkestab aga selle, sest ükski ei aita kaasa.

Too üksik kalur aga mõtiskleb. Ta ei suuda unustada seda pilti rannal — tema naine kahe väikese lapsega. Ja ta rinda poeb uuesti võrastav kartus. Oh, kuidas ta pöörduks tagasi! Aga ta ei tohi . . .

Viimaks on paadid võrguheitmise kohal. Nelja tunni tee rannast, keset sügavat merd. Hakkab juba pimenema ja ruttu asuvad kalurid tööle. Keegi ei märkagi, et lähenemas on oht. Idataevas mustendab. Juba kihutavad esimesed nõrgad tuuleillid üle veepinna. Kohutavaid musti pilvi aga koguneb kiirelt. Juba kostab kaugelt tumedat mühinat, mis läheneb ja kordkorralt tugevneb. Ikka veel ei märka kalurid! Alles siis, kui langeb esimesi jämedaid vihma- piisku, katkestavad nad töö. Nüüd võib nende nägudelt näha hirmu. See on surmahirm — sest looduse vägevamad jõud on pääsenud valla. Kõrvulukustavad mürinad matavad kisa, mis kajab meeste hulgas. Välgud sähvivad nii tiheidalt, et ümbrus näib valgena — kuigi on kott-

pime. Tõuseb maru. Riided on läbimärjad, hakkab kogunema juba paadipõhjagi vett. Meestel kaob side üksteisega, iga mees võitleb nüüd oma elu eest. Tuul aga paisub veelgi. Lõpuks pöördub ta läände ja jääbki säält puhuma. Võrgud jäetakse saatuse hoolde. Ainus püüe on nüüd — pääseda maale. Aga kuhu? Koduranda, mis kõige lähemal, on nelja tunni tee. Kas jõutakse nii kaua vastu panna?

Need, kes enne ülemeelikult sõnelesid ja vahel hulka vandusidki, paluvad nüüd Jumalat, et see neid päästaks. Jumal aga ei võta nende palvet kuulda. Ta jätab nad täiesti saatuse hoolde. Ja saatus on täna karm. Karmim kui kunagi varem . . .

Rannakülas on jälle elu. Nüüd on see aga hoopis teissugusem kui meeste ärasõidul. Naised ringutavad käsi ja paluvad Jumalat, et see neile halastaks ja nende toitjaid koju laseks jõuda. Lapsed on hirmul, sest nad aimavad midagi koledat. Nad nutavad, aga emadel ei ole täna aega neid lohutada. Nendegi südamed on rasked.

Koidab hommik. Kadunud on kõuepilved ja päike tõuseb täies säras idast. Hirmus maru, mis öösi möllas, on raugenud. Puhub siiski veel tugev tuul. Meri aga mässab edasi ja lainetelt pritsib kaugele rannakividele valget, lumetaolist vahtu.

Juba on leitud üksikuid paadiosi, mõni laev on leidnud tee koduranda. Ahastus on suur . . . Korraga tõuseb naiste-laste kisa: surnukeha on leitud rannakivide vahelt! Kõik kogunevad selle ümber. Veel läheneb kolm. Üks naine oma kahe väikese lapsega. Naisele antakse sõnatult teed. Ja mida ta näeb säält? See lamaja on tema mees, on ta laste toitja ja isa! Ja naine langeb valusasti nuttes kummuli oma mehe laibale.

Kaks väikest näevad seda. Nad ei suuda mõista, mis on juhtunud. Lõpuks tunnevad nad lamajas oma isa ja rõõmuhõiskel langevad kaela temale.

Ümberolijad aga pühivad pisaraid . . .

E. Kvarnström.

VEEVOOD.

Istun üksikul kaljul. All aga möirgab ja turtsub kuristik, keeb nagu põrgukatel. Otsatud veevood mühavad kosest alla, et säääl puruneda ja miljonite piiskadena taeva poole tõustes oma vägevust näidata. Üle rahnude aga voolab veevool, tugev ja kiire. Kihutab edasi noolkiirelt, et kaasa haarata kõike, mis kuristiku veerul. Vajub kosest alla kui määratu lohe ja kisub kaljusidki valla.

Mina aga istun kaljuserval, nii üksik ja armetu. Vaatan veevoogu kui saatuse mängu. Kui pääseksid kõik vood korraga valla, tungiksid üle kallaste, üle niitude, orgudest alla! Küll siis mühaks maru ja turtsuks torm üle maade ja metsade, tormaks üle majade, orgude ja küngaste, kisuks puid ja laastaks metsi. Mina aga istuksin kaljutipul ja vaatleksin vetemängu. Kuid keeris tormaks edasi hiiglasemmul, purustaks külad, uputaks linnad, kirikudki mataks enese alla, kuni kõik maad ja veed oleksid üks veteväli, suur ja otsatu. Ainult kaljurahn vaataks üle valgeharjaliste lainete. Mina aga istuksin selle tipul ja imetleksin looduse väge ja jõudu.

Kui tuleks siis talv, paneks ahelatesse veepeegli, paneks kõlisesema veepinna, siis kihutak-

sin üksi üle lõpmatu helendava legendiku. Jää aga helendaks, valendaks kui virmaliste valgus, paistaks läbi kui allikavesi. Paistaksid meile vaid kirikutornid ja kindlusemüürid. Puudeladvadki kumendaksid sügavuses. Üle jää aga langeks valget laia lund. Kõik oleks vaikne, ainult jää krudiseks jalgade all ja lumi sahiseks langedes.

Kihutaksin piki igavat välja, tormaksin vaatama, kus lõpeb maa ja algab taevas, sõidaksin, kuni jätkub jõudu ja julgust. Siis aga tuleksin tagasi kalju tippu.

Vaatleksin kirevat päikesemängu jääpinnal. Öösi aga peegelduks sääält tähtede sära, ja langevad tähed joonistaksid jääle tuliseid kirju.

Siis aga murduks pakase võim, hakkaksid mühisema endised vood, kuni vesi jällegi köidetud kammitsasse.

Maal aga tärkaks uus, värske elu.

Istun üksikul kaljul ja imetlen looduse vägevust. Lõpmatud veevood mühavad kosest alla, et säääl puruneda ja miljonite piiskadena taeva poole tõusta oma vägevust näitama.

A. Elken.

Emake.

*Meie emakene armas ja ka helde,
magus memmekene kõige kallim mulle!
Suigutas meid unne pärast päevatuuli,
õrnalt, hellalt paitas meie palgeid, huuli.*

*Tasa, tasa unekene tarre liugles,
tasa, tasa emakene ringi kulges.*

*Lapsukesed, lapsed, tibi-tillukesed,
lapsed pisukesed! Oh te väetikesed,
suigute ju rahu! Taevas olgu kaitsja,
saatus armuline, Jumal ise hoidja!*

V. L.

KALLID SÕBRAD.

Mul on palju sõpru. Nende hulgas on iga-suguseid koolivendi: pikki ja pakse, tarku ja rumalaid. Ma ise liigitan neid kolme alaliiki: kenad mehed, vähem kenad mehed ja „kenad“ mehed. Viimasesse alaliiki kuuluvad vahest niisugused noored mehed, nagu on seda see kena noorur IV-a klassist, kes peab oma pühaks kohuseks mulle igal vahetunnil sünnipäevaks õnne soovida. No on komme! Tõesti oleks kena, kui võiksid iga päev sünnipäeva pühitseda ja kingitusi ja õnnesoove vastu võtta, kuid säärased õnnesoovid, nagu neid mulle sõber Kiipus iga päev serveerib, need vihastavad inimese tõepoolest ära. Võtku ta neid sõnu kuulda ja parandagu ennast!

Kui juba oma sõpradest kirjutada, siis on küll kõige õigem seda järjekorras teha, alates tähtsamatest ja lõpetades vähemtähtsatega. Samuti alates peamiselt nendest, kes on juba kooli lõpetamas, sest nendest järgneval aastal enam kirjutada ei saa. Kui kirjutan siin oma sõpradest, siis usun kõikidest meie õpilaskonna väljapaistvamatest isikutest kirjutanud olevat, sest loomulikult minu sõbrad on need kõige tähtsamad.

Pööran silmad kõrgele ülespoole ja mulle paistab silma üks ilmatupikk kogu, milline paistab kaugele üle teiste peade. See on meie Spordiringi kõrgem juhataja, kes oma tegevusse nii väga on süvenenud, et peab ainuüksi ennast kõigi Spordiringi mineviku ja tuleviku patutegude eest vastutavaks. Ta võtab mitmesugustest võistlustest väga aktiivselt osa, kusjuures eriti võrkpalli juures peab harilikult väga tugevat kontakti publikuga, servides pooled pallid rahva päade pihta. Kõige iseloomulikum tema kohta on küll see, mida kord kuulsin ühe väi-

„Härra peatoimetaja“.

kese poisi suust, kes temalt küsis: „Olu, kas sul sääl üleval ka väga külm on?“ See aga Olule sugugi ei meeldinud. Külma tal nii väga karta ei ole, tal on nimelt „spetsiell“ itaalia ise-

„Vana Paks“.

soojendaja. Muide, enne kui järgmise tegelase juurde asun, tuletan meelde tema kõrget annet kalligraafias, eriti autogrammide osas. Harjutab pooled tunnid läbi oma allkirja; ikka OA ja OA.

Nii nagu Spordiringi ülemjuht on OA, nii on meie õpilaskonna üldjuht hoopis A ja O, kuigi tema initialsiaalid hoopis teissugused on. Tema on õpilaskonnas a ja o, tema on kaitseliidus a ja o, tema on oma V-b klassis a ja o ja tema on ka muidu a ja o, igas suhtes esimene ja viimane. Päälikuametiga väga harjunud noormees, sellepärast mõned kutsuvad teda ka „Il Duce“ks“.

Õpilaskonna esimehe järele üheks tähtsamaks kujuks on meil V-a klassi klassivanem ja „Miilangu“ peatoimetaja, kelle kaela kõik noomitused lähevad teiste toimetustööde laiskuse pärast. On enesele nime teinud skautlikus liikumises, ei näi aga sugugi hundipojana, küll on aga haruldaselt karupoja „Miška“ välimusega.

Tema pinginaabriks on üks valget verd noormees, kes on üks Karskuringi juhtivamaid tegelasi. Osav kombineerija. Tema nõrkuseks on lilled ja igasugused muud õitsevad asjad. Sööb igal hommikul ära kaks muna, kuid sellele vaatamata tüsedamaks ei lähe.

Ta on vastandiks ühele teisele noormehel, kes aga viimasel ajal hoopis saledaks on muutunud ja kellest ma isiklikel põhjusil palju ei soovi rääkida. Ainult niipalju võiksin ütelda, et tema ideaaliks on keiser Neero tüüp ühest hil-

juti joosnud filmist. „Ainult süüa ja magada, muud ta ei teinud.“

Kuna praegu selles numbris puudutan peamiselt oma sõpru abituriente, siis ei tohi mööda minna Abiturientide Kogu esimehest. Tema tegevus eespoolnimetatud ametis on seisnud seni kahe koosoleku nimelises juhata mises ja lõpümärgi muretsemises, üldtunni toimkonnas aga käte rüpes hoidmises. Räägitakse, et minevat meie koolist üle Kommertskooli. Ei tea, mispä-rast sellised jutud?

Tänavuse abiturientimärgi tegelikuks muretsejaks oli aga üks teine väikesekasvuline prillitaatud noormees. See mees on kunstnik läbi ja läbi — ta maalib, mängib hästi viiulit ja teeb mustkunsti. Eriteadlane india templitantsu kunstis. Oli sügisel ekskursioonil Pirital üldiseks imetusobjektiks.

Ülalmainitu pinginaabriks on cum laude kandidaat „vanahärra“ Orav, keda kaasõppurid sageli tema nimekaimuga metsas puude otsas võrrelda suvatsevad. No, tahaksin näha, kuidas O. jässakas kogu tillukese hapra orava taoliselt puude otsas kargaks. Käis hiljuti sõjaväes, oli seal neli päeva, siis visati välja. Muide, on leeris käinud.

Lähen alla kooperatiivi. Sääl kohtan tuntud triumviraati, kellede hüüdnimedeks on Trets, Krats ja Leks ja kes on sääl tähtsad tegelased Egiptuse lihapottide kallal. Nendest Leks on väga osav äri mees; ta halvaks küljeks on see, et ta kasseerib esimeses instantsis kooperatiivi võlgu sisse. Muide — esimeses instantsis võivad veel maksmata jääda, aga teises instant-

sis härra Inspektori man võib minna võlgnikkudel juba räbalamini.

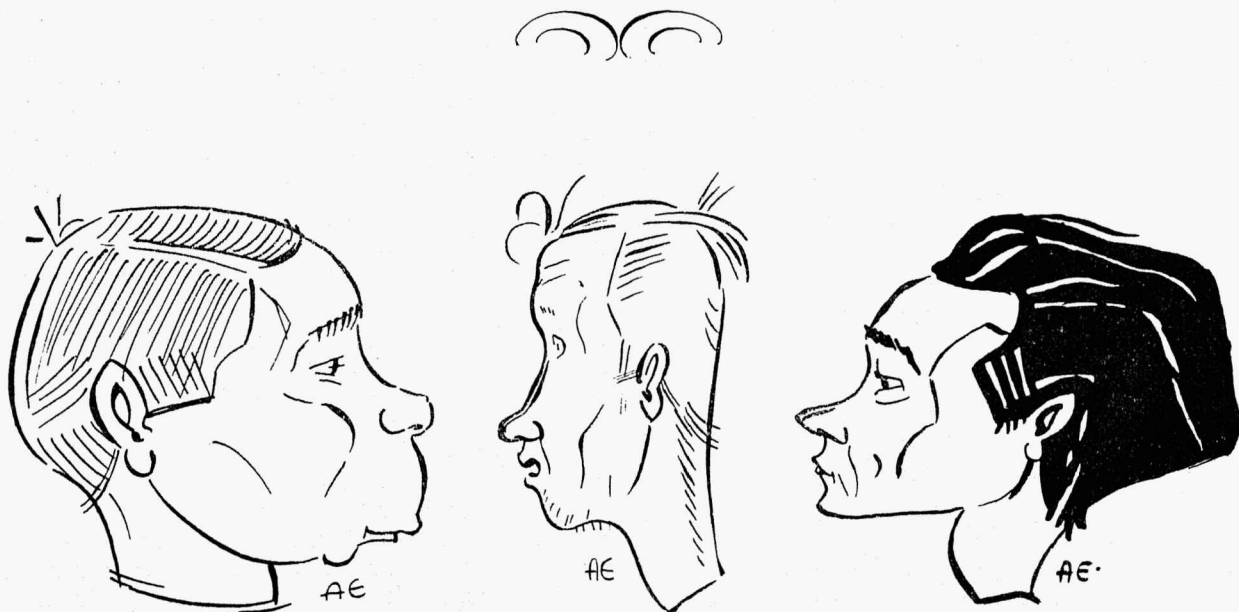
Tretsist ei julge kirjutada, tal on siin meie koolis mõjukad sugulased.

Kratsi aga tunneb kindlasti igaüks, kes on oma samme Emajõe kallastele seadnud. See mees on nimelt eitanud ühe vaevu vee pääl seisva lodja, mida muuseas purjekaks nimetab. Teda hüütakse ka „lodjameistriks“ ja kapten „Butõlkiniks“, kellele väärilt sekundeerib „tüüri-mees“ Riismandel.

No, kellest siin siis veel rääkida? Ah jaa — ühte noormeest kutsutakse siin „Poja“. On mees kui karu, kui kämbla pihku annab, siis kohe tunded. Aga imelik, kuidas nimi ei vasta alati iseloomule: tunnen üht noorurit, kelle nimi on Karu — huvitaval kombel aga käitub ta hoopis ühe lõunamaa looma taoliselt, kellest Krõlov sageli jutustab oma valmides. Jah, praegu tuli mulle just meelde selline valm, mis räägib sellest, mida see loom tegi korra, kui ta enesele prillid sai.

„Takuõli annab välja igal vahetunnil . . .“ loen kuulutuste tahvlilt. See on ju meie „kapral“ Alekõrs, mees, kes hoiab militaristlikku vaimu koolis au sees.

Kui nüüd veel nimetada seda noormeest, kes igal vahetunnil jälgib peeglist oma habemekasvu, siis oleks selleks korraks juba küllalt kirjutatud. Kirjutaksin meeeldi rohkem, kuid palju see ruum lubab ja kui palju inimene jõuab. Andestagu mulle need, kes täna oma nime siit ei leia — küllap järgmine kord kirjut-an, veel enam aga need, kellele mõned read siin tuttavaina tunduvad.

Kooperatiivi „Kolmik“

10 AASTAT ÕPILASKONDA.

Käesoleva kirjutise ülesandeks ei ole HTG Õpilaskonna üksikasjalise ajaloo esitamine möödunud 10-st tegevusaastast, vaid ta püüab välja tõsta üksikuid tähtsamaid momente ja märkida peajooni Õpilaskonna arenguloos. Kroonikalise ülevaate Õpilaskonna tegevusest möödunud aastate vältel leiavad lugejad varematest „Miilangutest“.

Nüüdse Õpilaskonna aluseks tuleb pidada 1923./24. õppeaastal loodud vanemate klasside üldtundi, milline peagi kujunes kogu õpilaselu keskuseks. Et anda üldtunnile kindlamat ilmet, tehti 1924./25. õppeaastal valitud üldtunni juhatusele ülesandeks üldtunni kodukorra koostamine. Üldtunni juhatus, arvestanud senist üldtunni edu ja leidnud vajaliku olevat kogu õpilaspere organiseerimise, koostas üldtunni kodukorra asemel Õpilaskonna põhiseaduse, milline esimesel Õpilaskonna üldkoosolekul kõikide keskkooliklasside osavõtul 18. dets. 1924. a. lõplikult vastu võeti. Järgmisel päeval valiti esimene Õpilaskonna juhatus; juhatajaks sai õpilaskonna mõtte algataja Harry Prüüs. Uue juhatuse esimeseks suuremaks tööks oli Õpilaskonna eelarve koostamine, milline 73 tuhande marga suuruses teisel Õpilaskonna üldkoosolekul 18. veebr. 1925. a. kinnitamist leidis. Seda päeva loetakse Õpilaskonna sünnipäevaks. Samal koosolekul kindlaks-määratud Õpilaskonna aastane liikmemaks 50 marga ulatuses on samas suuruses püsinud tänapäevani. Esimeseks loodud Õpilaskonna ühiseettevõtteks kujunes Ed. Wilde austamis-õhtu korraldamine. Kevadel 1925 ilmus õpilaspere vaimsete taotluste viljana oma ajakiri, kandes nime „H. Treffneri Güm. Õpilaskonna Ajakiri“, milline käesoleval kevadel „Miilanguna“ võib

samuti pühitseda oma kümneaastast kestvust. Peagi jõudis Õpilaskond välja esimesest kujunemisperioodist ning muutus oma tegevuses kindlailmelisemaks: üldtund taandus enam-vähem tagaplaanile, seessmine tegevus koondus ringide piirkonda, Õpilaskonna juhatus piirdus üldjuhtimisega.

Ringidest on vanim Spordiring, mis oli teotsenud juba 6 aastat enne Õpilaskonna asutamist. Peale selle töötasid esimesel tegevusaastal veel viis ringi: Füüsika- Mat.- Loodusteaduse, Humanitaar-, Male-, Karskus- ja Dramaatilise Ring. Õpilaskonna majandusliku ettevõtte teotes kooperatiiv. Liikmeid esimesel tegevusaastal oli 488.

Järgnevad aastad mööduvad seessmise töö ja Õpilaskonna struktuuri kujundamise tähe all. Uute ringidena asutati Usulis-eetiline, Põllumajanduslik-ühistegeline, Ajaloo, Maateaduse, Foto- ja Muusikaring ning Rahvuslik Trefoonlaste Koondis; püsima on neist tänaseni jäänud Usulis-eetiline ja Muusikaring, teiste tegevuse lõpetanud ringide ülesanded on üle läinud juba varem asutatud ringidele. Majanduslik ettevõtte, Laenu-Hoiu Fond ei ole senini leidnud erilist kandepinda.

Õpilaskonna arenedes on tulnud korduvalt uuendada ka põhikirja; suuremad muudatused viidi läbi 19. märtsil 1927. a. Kuid uuendatudki põhiseadus ei vastanud lõpuks enam ajanouetele — 1933./34. õppeaastal töötas Õpilaskonna juhatus välja uue põhiseaduse eelnõu põhjalikumate muudatustega Õpilaskonna struktuuris, kuid üldkoosolek lükkas hääleteenamusega eelnõu tagasi.

Palju on olnud neid ettevõtteid, mida Õpilaskond oma alaüksustega on korraldanud aastakümne jooksul, väga mitmekesiseid alasid on käsitletud ja harrastatud, suur ja vahelduv on olnud nende noorte hulk, kes ühel või teisel teel on kaasa töötanud õpilaskondliku elu juhtimisel. Õpilaskonna isiklikust koosseisust on sõltunud ka tegevuse tõusu ja languse perioodid.

Möödunud kümne aasta jooksul on Õpilaskonnal olnud 13 juhatajat, kelle isiklik töö on suurel määral viinud Õpilaskonda edasi tema arenguteel.

Praegu on Õpilaskonnal 370 liiget, Õpilaskonna juhtivateks organiteks on Õpilaskonna juhatus, asemikkudekogu ja üldkoosolek. Tegevust kontrollib revisjonikomisjon, erihuviline tegevus on koondunud 11-ne Õpilaskonna alaorgani ümber, kaasa arvatud ka HTG noortkaste üksused, Laenu-Hoiu Fond ja kooperatiiv.

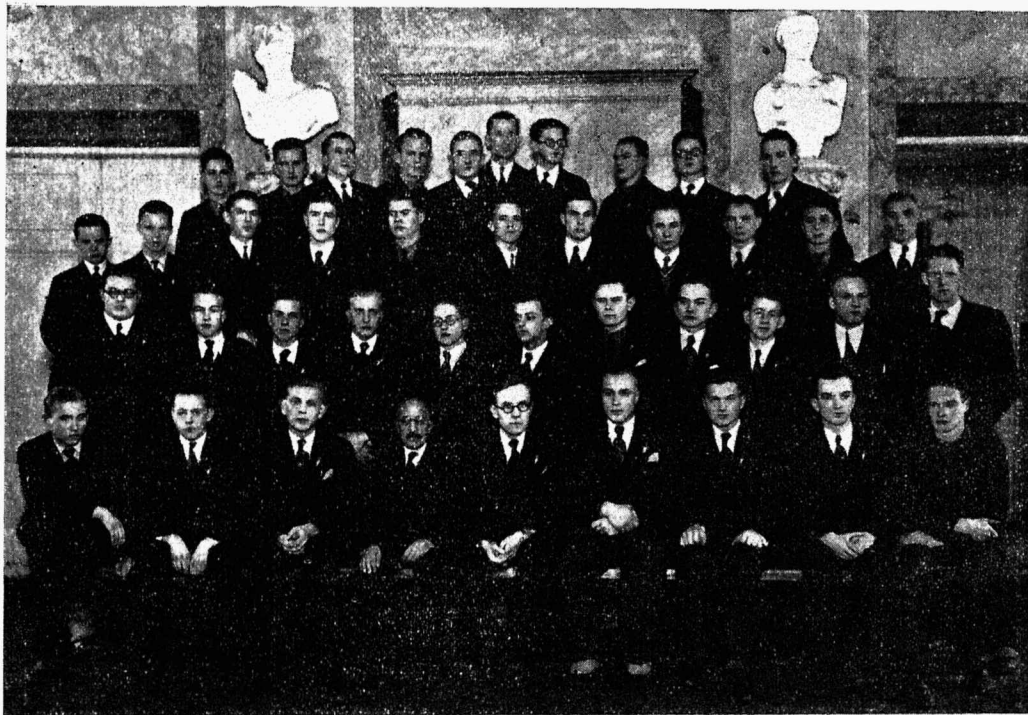
Tänavune abiturientide lõpumärk.

Õpilaskonna tegevus üldiselt on muutunud tagasihoidlikumaks, kuid seejuures jäänud küllaltki põhjalikuks. Illustreeriva näitena olgu toodud Õpilaskonna eelarvete võrdlus esimesel ja kümnendal tegevusaastal — 73 000 margalt on see langenud 43 000 sendini. Suur osa eelarve summadest läheb ringide tegevuse elustamiseks, sest Õpilaskonna juhatus peab eriti tähtsaks ringide soodsaid arenguvõimalusi.

Lubatagu esitada veel linnulennuline ülevaade ringide tegevusest möödunud semestril.

hutamist leidis Spordiringilt ka kaunim spordiharu — suusatamine.

Dramaatiline Ring on kõigiti kaasa aidanud kooli ettevõtetele, andes näitlejaid ja deklameerijaid. Kooli 51. aastapäeval esineti ühiselt TTG ja ENKSTG vastavate ringidega hr. A. Sunne juhatusel R Mirbt'i näidendis „Calais' kodanikud“. Sellise sügavamõttelise lavastuse küllaltki korralik esitamine väärib tõsist tähelepanu. Õppurmalevkonna aastapäeval esinesid ringi liikmed O. Lutsu näidendis „Kalevi kojutulek“.

Abiturientide Kogu 1934./35. õppeaastal.

Karskusring suurima ja elujõulisema ringina on teostanud rea huviõhtuid ühiselt teiste koolide samu sihte taotlevate ringidega, korraldanud karskusaktuse koolis ja võtnud osa karbikorjandusest karskusliikumise toetamiseks ning igati selgitanud karskusliikumise ideelist ja maailmavaatelist suunda. Suurt tunnustust väärib Karskusringi töö ka õpilaste seltskondliku kasvatuses arendamisel.

Spordiring on püüdnud hoolitseda õpilaste kehalise arenemise ja sportlike huvide küllaldase rahuldamise eest, korraldades klassidevahelisi käsipallivõistlusi ning võttes osa võistlusõhtutest Tartu keskkoolide vahel. Erilist rõ-

Humanitaaringi suuremaks ettevõtteks oli novellivõistluse läbiviimine; mainimist väärivad ka ringi korraldusel peetud referaatkoosolekud, kus käsitleti tähtsamate kirjanikkude ning vaimutegelaste tööd ja elu.

Kiitust väärivad ka Muusikaringi alatine valmisolek kõikidele suurematele kooli üritustele kaasaaitamise näol. Oma ettevõtteks korraldas Muusikaring kontsert-balli.

Maleringi liikmed on võistelnud omavahelisel turniiril kooli meistri nimele, samuti pidanud võistlusi ka teiste koolidega. Kord nädalas toimuvad omavahelised mänguõhtud.

Usulis-eetiline Ring on korraldanud jumala-teenistusi ja pidanud oma huvipiirkonda kuuluvaid referaatkoosolekuid.

Eduga nagu alati on töötanud kooperatiiv. Laenu-Hoiu Fond ei ole suutnud avaldada laialdasemat tegevust.

HTG noorkotkaste üksuste tööst leiavad lugejad teisalt pikema ülevaate.

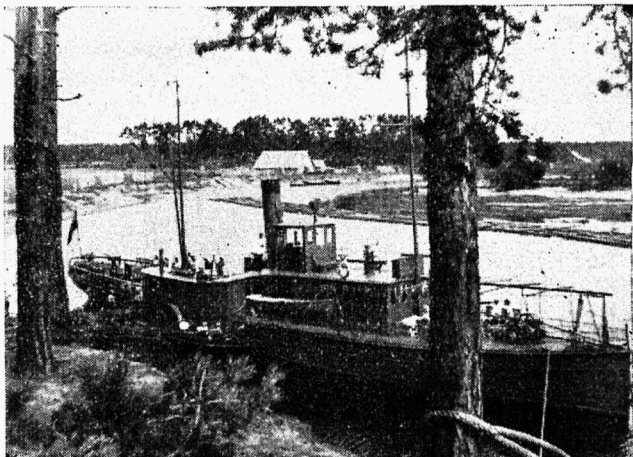
Üldhinnangut tehes Õpilaskonna senise töö kohta peab ütleva, et see on olnud üsna mitmekesine, huvipakkuv ja suutnud rahuldada õpilaste erihuvisid. Saavutatud tulemused lubavad julgelt ja lootusrikkalt astuda järgmisse aastakümnesse.

TREFOONIA NOORKOTKAD MALEVKONNAKS.

Noorkotkluse algpäevil, aastat 4 tagasi, pandi alus Tartus esimesele noorkotkaste rühmale, mis asus H. Treffneri gümn. juures. Esimesed noorkotkad, arvult 10 poisi ümber, koondati ühte

tööd suur algatusvõime ja ettevõtete suurejoonelisus.

Nii võiks nimetada peale rühma jooksva töö, nagu koonduste, katsete, võistluste jm., esimest

Noorkotkad Pannapungerja laagris. A-l. „Tartu“ ootab ärasõitu.

Noorkotkad Rannapungerja laagris suplemas.

salka, et alata julgelt noorkotkaliste oskuste omandamist. Mõne kuu jooksul oli rühm niivõrd kosunud, et tuli moodustada kaks uut salka. Poole aasta pärast pandi alus esimesele haukaperele. Viimasel ajal töötas H. Treffneri gümn. juures noorkotkaste üksus ühe rühma ja kahe haukapere näol, kokku 156 noorkotka ja haukapojaga. Kuna poiste arv oli kasvanud 15-kordseks, siis loomulikult ei saadud edasi töötada endistel alustel, vaid ühendati rühm ja pered ühiseks HTG noorkotkaste malevkonnaks.

Kogu arvuka noortepere töö juhtijaks ning õhustajaks on olnud algusest peale sama kooli õpetaja K. Hintzer, kes kogu aeg on teotsenud üksi kõigi üksuste vanakotkana ja vanahaukana.

H. Treffneri gümn. noorkotkad on etendanud oma suure arvu ja aktiivse tegevusega Tartu malevas kaaluvamat osa, eriti iseloomustab rühma

noorkotkaste poolt korraldatud 200-kilomeetrilist matka-rändlaagrit Lõuna-Eestis. Osavõtjaid oli 15, kes olid jaotatud kolme telki. Matka eesmärgiks oli anda noorkotkastele võimalus õppida tundma ilu ja elu ning karastada end. Matkati läbi Lõuna-Eesti ilusamad kohad: Tartu-Pangodi-Otepää-Pühajärve-Võru ja Petseri oma ilusa ümbrusega ning Värska. Kogu matka keskel sooritati katseid ja erikatseid; peatuti ilusamates kohtades ning õpiti „perenaise-õskust“. Nimelt valmistasid noorkotkad tervel matka kestvusel ise toitu. Keskmiselt matkati päevas 30 km. Kõige suuremaks saavutuseks päeva kestel oli 42 km. Kogu matk õnnestus hästi, vähemagi äparduseta.

Teiseks suuremaks algatuseks osutub rattamatk Riiga. Ka see ettevõtte õnnestus võrdlemisi hästi.

Kolmandaks ja praeguseni rühma ajaloos kõige tähtsamaks ja julgemaks ettevõtteks tuleb pidada

Soome-Lapi matka. Osavõtjaid oli 14, matka pikkus 3400 km, kestvus 14 päeva. Matkal tutvuti vennasrahva maa ilusa loodusega, küll sõites kosevenega koski pidi, mis kestis 5 tundi; küll sõites läbi loodusliku ilu poolest kuulsate Saima järvede, või kihutades rongiga läbi Soome südamaade. Matk tungis isegi polaarpiirkonda, kus nähti keskööpäikest ja põhjapõtru. Mälestuseks toodi kaasa lapi pusse ja susse, põhjapõtrade sarvi ja sinki jne. Ka tutvuti Rootsi-Lapi eluga, kus viibiti lühemat aega. Kogu matk õnnestus minutilise täpsusega ja jättis kõigile osavõtjatele noorkotkaille kustumatu mälestuse Soomest.

Rühma ettevõttest võiks veel nimetada rühma laagrit, mis õnnestus kõigiti ja täitis oma otstarbe. Laager peeti Peipsi ilusal kaldal, Rennapungerjas, ja kestis 5 päeva. Võiks märkida ka seda, et laagri tegelik juhtimine oli antud noorte juhtide kätte, et need omandaksid vastavaid kogemusi sellelt alalt.

Käesoleval talvel on rühma vanemaile poistele, arvult 40, ratsaõppused, mis toimuvad diviisiülema lahkel loal kaitseväge hobustel. Instruktoriks on Int. Sutt ning allohvitserid Viedermann ja Riistal.

Tuleviku-kavatsustest võiks nimetada ratsamatka Tallinna ühes osavõtuga üleriiklikust noorkotkaste laagrist. Siis matka-rändlaagrit Saaremaale; rühma näituse korraldamist jne.

Noorkotkad ratsastamas.

Esimesest jaanuarist alates teotseb rühm ühes haukaperedega malevkonnana. Malevkonna vanemaks on dir. K. Treffner, pealikuks õp. K. Hintzer, abipealikuks Int. Mõtus, staabiliikmeiks õpetajad E. Ahas ja A. Bender. Malevkond on jaotatud kaheks rühmaks ja kolmeks haukapereks, millede juhtidena töötavad noored ise, peamiselt need, kes on rühmas viibinud noorkotkluse organiseerimise algusest saadik.

Karl Linnas.

Tartus, 03. 02. 1935.

KROONIKAT SOOME MATKAST 1934. A.

H. Treffneri Gümnaasiumi noorkotkaste Soome matka albumist.

23. juunil.

Kell 6 olime jälle jalul ja tõttasime kohe jaama. Rongiga sõitsime Kauliranta, Aavasaksast mööda. Jaamas andsime pakid hoiule ning kauplesime ühe omnibusejuhiga, kes meid nabapiirile viis. Meie väike, kuid vahva reisukaaslane Silbermann oli teel haigestunud ning pidi sealse lahke jaamaülema proua hoolde jääma, kes ta kohe voodisse pani. Omnibusega sõitsime nabapiirile ning piiriposti juures pildistasime endid. Piirivalvepunktis saime ühe piirivalvuri käest loa lootikutega sõita üle Torniojõe Rootsi. Rootsis elavad Torniojõe juures ikkagi soomlased, kuid ametlik keel ja raha on Rootsi oma. Rootsis ostsime ka esimesed põhjapõtrade sarved. Postkontoris saatsime kõik koju kaarte Rootsi markidega. Liikumine maanteedel sünnib Rootsis pahemat kätt, mis meile oli esialgu võõrastav. Tagasi tulnud Soome, ostsime niipalju sarvi, et kõik said ühe

paari. Omnibuselt nägime, kuidas põhjapõdrad jooksid üle tee, suurte hüpetega tormates üle aedade, kadudes metsa. Kui jõudsime jaama, oli Silbermann jälle terve ja tegi rõõmsalt meiega kõik käigud kaasa. Ühes talus ostsime lapipussi tuppiesid, mis poistele meeldisid. Pussid sinna sisse omandasime hiljem, sest neid kohapeal polnud saada.

Õhtul sõitsime rongiga Aavasaksale, et vaadelda keskööpäikest. Vedurid ja vagunid olid kaunistatud kaskedega. Aavasaksa mägi on kaljune ja kõrge. Mäelt avanes imeilus vaade Torniojõe ja selle taga asuvaile teistele mägedele. Mäe ühe külje peal leidub ka metsa, kuna teine külg on järsk ja kõrge. Erilist lõbu pakkus meile mööda kaljusid ronida. Natukene enne kella 12 kirjutasime matkaraamatusse nimed, kuupäeva ja kellaaja. Ilm oli sama hele kui päeva ajal. Täpselt kell 12 tegime moment-

ülesvõlteid. Päikest oli selgesti näha kogu öö jooksul, kuigi ta ühe korra natukeseks pilve taha jäi. Hiljem ilmus päike jälle pilve tagant välja.

24. juunil.

Igavuse peletamiseks mängisime suurel kivil „Eeslit“. Rahvast oli väga suurel arvul siia kogunenud. Mäel peeti ka Soome lipuõidu, kus esineti vastavate kõnedega ja muusikaliste ettekannetega. Kell 4 hommikul asusime teele jaama poole. 2 km tee katmiseks kulus ligi tund aega. Jaama jõudes selgus, et me kella 5-se rongiga sõita ei saa, sest see oli juba täis kiilutud, vaid sõita saime alles kell 6. Rongi oodates jäid poisid väsimuse tõttu jaama laoruumis magama. Olime ju öö läbi üleval ja muidu ka tublisti väsinud. Mõni jäi tukkuma apelsinikasti otsa, teine kaalule, kolmas niisama põrandale. Rongi saabudes saadi suuri vaevu unest võitu. Vagunis aga, teel Torniosse, uinusime kõik.

Tornio, väike piirilinnake, on huvitav see-poollest, et jaam asub ühel pool jõge, linn ise teisel pool, ning silda pole. Liiklemine üle jõe sünnib aurupraamiga. Rootsi-poolne osa — pool linna kuulub Rootsile — on puhtam kui Soome-poolne. Rootsi linnaosas leidsime majade vahelt ühe rohuga kaetud platsi, kuhu puhkama istudes jäime jälle kõik magama. Ärgates kahe tunni pärast leidsime endid ümbritsetult rootsi poistest, kes meid varjamatu uudishimuga vaatsid. Tõusime kohe üles ja seadsime sammud Soome piiri poole tagasi. Poolal teel selgus, et Silbermann puudub. Linnas jooksis ruttu meie „magamispaika“ tagasi. Umbes poole tunni pärast ilmus ta meie „kadunud pojaga“ nähtavale. Linnas'e seletuse järgi pole sugugi kerge olnud Silbermann'i äratada, kes kõveras maas maganud, kuna rootsi poisid ümber aina naernud. Nii olime kaks korda Rootsi pinnal käinud ja isegi seal maganud.

Tornioist sõitsime edasi Kemisse. Kemi on väike linnake ning tuletab väga Pärnut meelde. Kemi kolisime kohe meie määratud magamisvagunisse,

Noorkotkad Aavasaksa mäel öösis päikest jälgimas. Momentülesvõtte tehtud täpselt kl. 12 öösi.

Noorkotkad nabapiiril.

et pärast väikest peatust Oulus alles Tampere maha tulla. Alt oli haiglane ning pidi vagunis lamama, kuid Oulule lähenedes oli ta varsti jalul ja terve kui purikas. Ei tea, mis mõjus kaasa nii kiirele paranemisele? Oulus, kus rong peatus pikemalt, olid meile vastu tulnud juba tuttavaks saanud „partiopojat ja tytöt“. Peale südamlitku jumalagajattu sõitsime edasi ja keegi ei ärganud enne kui hommikul Tampere.

25. juunil.

Tampere on tööstuslinn, suur ja puhas. Eriti palju leidub kõikjal skulptuurkaunistusi. Linnas liikusime juhi saatel. Linna muuseum, mis asub endises Nikolai II lossis, pakkus palju vaatamisväärsust. Öhtupoolikul sõitsime edasi Helsingi, kuhu jõudsim e õige hilja. Linnas oli hilisest ajast hoolimata elav tänavaliiklemine.

26. juunil.

Helsingi, Soome pealinn, on ilus ja puhas, laiad ja sirged tänavad, elav liiklemine. Puhkasime reisuväsimust, magades hommikul kaua. Kogu päev liikusime linnas valgetes vormipluuses. Kuigi linn oli suur, keegi ära ei eksinud. Eriti suurt vaimustust poistes kutsus esile kuulus Stockmann'i kaubamaja, kust võis nõõpnõelast kuni autoni igasuguseid asju ja kaupu saada.

Külastasime ka ühte kino, mis võrreldes meie kinodega oli väga uhke sisustusega. Hinnad koe kallid — I koht 1 kr. 20 senti (!).

27. juunil.

Kell 9 saabus meie juht ning tema saatel asusime põhjalikumale tutvumisele linnaga. Helsingi kõrgemast majast, kus asub omapärane kohvik, avanes ilus vaade linnale ning merele. Siis läksime staadionile ja suusahüppe-mäele. Hiljem tegime suure ringsõidu trammiga. Suures rahvamuseumis olid väga rikkalikud kogud kõigilt aladelt. Erituba oli pühendatud ka „virulastele — eestlastele“. Kell 2 läksime Eduskunna hoonesse,

mis oma suuruse ja iluga jätab unustamatu mulje. Kõik saalid ja toad on sisustatud moodsa mööbliga. Kõik puha särab ja hiilgab.

Kallionkirkko's on 3 orelit, millised töötavad elektri abil. Üldine sisustus lihtne, aga kaunis. Mahutab enesesse 1600 inimest.

Peale seda sõitsime väikese laevaga mere ääres saarel asuvasse loomaaeda. Seal asuv loomastik pakkus meile nii paljugi huvitavat ja lõbusat. Olles külastanud Helsingi nägemisväärsusi, läksime tagasi oma öökorterisse, kus puhkasime päevasest väsitavast käimisest. Öhtul saabus tellitud kast apelsine. Pea iga poiss sai 50 apelsini haruldaselt odava hinnaga. On ju Soomes puuvili õige odav. Hakkasime ka juba asju pakima, et hommikul mitte hilineda.

28. juunil.

Hommikul vara asume kohe pakkima ning kell 9 tõttame sadamasse. Teel rebenes ühel reisukaaslasel apelsinikott ning ligi 50 apelsini veeresid laiali tänavale. Meil kõigil oli tegemist, enne kui kõik saime kokku korjata. Äratasime suurt tähelepanu liikudes, sest kõigil olid põhjapõtrade sarved seljas.

A/l. „Ebba Munck“ sõitis sadamast välja kell 10. Aegamisi hakkasid Helsingi tornid vajuma silmapiiri taha — „Hyvästi Helsinki! Hyvästi Suomi!“ Sõime apelsine ja meenutasime Soomet.

Tallinnas oli „Päevalehe“ reporter sadamas. See pildistas meid kohe ja pärast intervjuud läksime jaama. Kuna rongi ärasõiduni oli aega, siis lõunastasime ja vaatlesime linna.

Öhtul sõitsime Tallinnast Tartu, kus meile olid vanemad vastu tulnud. Tartu elanikud nägid, kuis kaugelt koju jõudnud helesinistes noorkotka-pluusides poisid, sarved seljas, autodes ja voorimeestel koju sõitsid.

Soome matk oli väga huvitav ja jättis ilusaid mälestusi Soome maast ning rahvast. Üldiselt peab ütleva, et Soome rahvas on väga lahke ja vastutulelik ning Soomes on palju nägemisväärlist ja õpetlikku. Kogu matk möödus ettenähtud kava järele täpselt, mida tuleb lugeda meie matkajuhhi härra K. Hintzer'i teeneks.

Südamlik tänu kõigi matkast osavõtjate poolt härra Hintzer'ile, et ta meid juhtis nii ilusale maale, kui seda on Soome.

Fr. Pokk.

SKAUTLUS TREFOONIAS.

Suurim ja tähtsaim ülesanne noorsoo kasvatustöös on kahtlematult täita koolil, kuid selle kõrval tuleb küllaltki hinnata ka noorte isetegevust, kus vaba mängu printsiibil rakendatakse töösse nooruse ülevoolav energia ja võimed oma huvialade taotlemiseks ja enesekasvatamiseks. Noorte isetegevusele on rajatud kaks eesti tähtsamat, rahvuslikul alusel seisvat noorsoo-organisatsiooni — Noorkotkaste ja Skautide Maleva. Mõlema organisatsiooni töö on leidnud üldist tunnustust meie seltskonnalt ja hariduselu kõrge mailt juhtidelt, eesotsas hr. min. N. Kann'uga.

Järgnevad read esitavad peajooni HTG skautide üksuse tegevusest.

Skautluse algmed Trefoonias ulatuvad tagasi minevikku kuni 15 aastat, kuid algaastail levinevad liikumine vaibus ning praegune HTG Skautrühm loeb oma aastapäevaks 14. jaan. 1928. a., millal uuesti alus pandi skautlusele HTG-s. Juba algusest peale on rühm koosnenud ainult HTG õpilasist. Liikmete arvuline koosseis on olnud üsna rahuldav. Haripunkt saavutati 1930./31. a., millal liikmete arv ulatus 70-ni; käesoleval aastal on rühmas liikmeid umbes 30. Arvulistest andmetest märgitagu veel, et möödunud 7 tegevusaasta jooksul rühma perre on kuulunud 143 skauti, kellest 26 on gümnaasiumi lõpetanud.

Rühma esimeseks vanemaks oli hr. õpetaja K. Tasak, kes kuni oma surmani jäi noorte isalikuks sõbraks. Praegu on rühma vanemaks hr. H. Sumbak ja hr. K. Jürman.

Rühma juhtidena on teotsenud järjekorras F. Tamm, H. Pärjel, E. Petsy, J. Arens, F. Tamm, V. Tamm ja käesoleval aastal H. Juurup. Peatugem nüüd lühidalt HTG Skautrühma senise tegevuse juures.

„Oh skaudielu ja laagrivõlu. . .“ nõnda laulab skaut, sest huvitavama osa skautlikust tegevusest moodustavad kahtlematult laagrid ja matkad. Matkamine vabas looduses pakub kaunimaid hetki ja huvitavamaid seiklusi. Vahenditu kokku puutumine kodumaa kauni loodusega ning rahva töö ja tegevusega arendab matkaja ilutunnet ja rikastab ta vaimuvara. Matkamisel õpitakse õieti hindama oma kaunist ja huvitavat kodumaad — tõuseb rahvuslik tunne, rahvuslik uhkus.

Ka HTG skaudid on matkanud ja viibinud laagrites kodu- ja välismaal, külastades seejuures tervet rida maid. 1929. a. oldi Inglismaal „World Yamboree'l“ — maailma skautide 50000-liikmelises laagris, mis korraldatud skautluse 21. sünnipäeva puhul; samal aastal võeti osa Poola skautide suurlaagrist; hõimuvõlled, Soome skautide, partiolaste „Kangasalan suurleirissä“ viibiti

1930. a.; kahel korral (1928. a. ja 1934. a.) on külastatud meie naaberrahva lätlaste suurlaagrit — „lielā nometne't“.

Kodumaal toimuvad igal kevadel järjekindlalt rühma omad pikema-ajalise kestvusega laagrid ning külastatakse vastavaid maleva ettevõtteid. Märkimist väärib veel 25-liikmelise grupi osavõtt eesti skautide suurparaadist — II üldlaagrist Pärnu-Doberanis 1932. a.

Välitegevusest märgitagu veel edukat esinemist malevas korraldatud skautlikkudel ja sportlikkudel võistlustel. Kehakultuuri on arendatud ka mängude korraldamisega vabas õhus, erilist huvi on osutatud seejuures pesapallile. Rohkearvuliselt on osa võetud skautide sügisestel puhkepäevadel toimuvaist aastakoosolekuist.

„Skaudi kohus on teistele kasulik olla ja neid aidata“ ütleb skaudi kolmas seadus — ka HTG skaudid on püüdnud oma vähese abiga kaasa aidata heategevusele.

Rühma sisemine töö on olnud küllaltki intensiivne: järjekindlalt toimuvad koosolekud, on õpitud skautlikke teadmisi ja viidud läbi vastavad katsed, mida on hinnatud hoolsuse- ja eeskujulikuse-märgiga ning skaudijahi tiitliga. Vastavalt huvialadele toimuvad kursused ja referaatkoosolekud. Kirjanduslikkude taotluste tulemuseks on oma ajakirjad „Ole valmis!“ ja humooristliku sisuga „Umbluu“ ning 154-kõiteline raa-

matukogu. Viljelemist on leidnud ka teised vaimsed huvialad, näitena mainitagu rühma kodus korraldatud omavahelist kunstinäitust. Huvi on jätkunud ka käsitööle, mille suuremaks saavutuseks tuleb lugeda omavalmistatud purjekat. Välise ülevaate tehtud tööst andis rühm maleva üldnäitusel, kus erilist kiitust pälvis väljapanekute esteetiline külg.

Tavalisest pidudekorraldamisest on rühm loobunud, rõhutades selle asemel omavahelist sõbralikku meeleolu nn. lõkketule korraldamisega. Märkimist väärivad ka traditsioonilised jõulu- ja vana-aasta õhtud. Erilist huvi on osutatud skautlikkudele ettekannetele, kasustades välislaagrites õpitud kogemusi ja luues ise algupäraseid skautlikke ettekandeid; mitmed neist on saanud üldiselt tuttavaks.

Kui need vähesed read on võimaldanud kaasõpilasile osalisegi ülevaate ühe skautliku üksuse tööst ja suutnud äratada huvi selle liikumise vastu, siis on nad oma ülesande täitnud. Jääks ainult loota, et noored veelgi suuremal hulgal koondusid skautlikkude organisatsioonide ümber, sest skautlus on nooruse mäng, metsade kool ja suur rahvaste vendlus, kus esikohal igal skaudil seisab oma isamaa ja rahvas, kus lugupidamise ning austuse kaudu oma kultuuri, riigi ja rahvuse vastu õpitakse hindama ka teisi rahvaid ja nende noori, kel samuti armas oma kodumaa.

V. T.

Märkmeid käsipallivõistluselt.

Pikema vaheaja järele avanes pühapäeval 27.01.35 keskkoolide noortel jälle võimalus võrrelda oma võimeid palli käsitamises. Võrkpallis kohtusid vanad rivaalid: trefneristide ja poeglaste gümnaasiumi parimad. Loosiõnn naeratas trefneristidele: servitud pall istus peagi vastaspoole põrandal. Seega esimene „õnnepunkt“ oli kirjas. Esimeses mängus poeglaste gümnaasiumi meeskond ei saanud kuidagi jalgu alla ja punkthaaval nopivad trefneristid „võidu 15“, kuna poeglastele saab osaks kõigest 5.

Teine mäng algab trefneristide poolt juba liiga üleolevalt, sest seisus 8:0 nende kasuks unustati, et ollakse võistlusmängus, mitte aga koolis treeningtunnil. Terve meeskonna vahetus servis võrku, surujad surusid paar palli põranda asemel lakke, tõstjad aga hoolitsesid vastaste eest, tõstes palli üle võrgu. Samal ajal ärkas aga poeglaste meeskonnas „vana reaali vaim“, teineteist tutjõstvalt ergutades jõuavad nad peagi kriitilise seisuni 11:8, kuid siis jõuavad võrgu ette lahingu-rindele esiteks Treffneri „mortüür“ Juurup, tagant järele „haubits“ Arens, kes oma „pommidega“ vastaseid vaigistavad ja teise mängu võiduseisuga 15:11 trefneristide eduks lõpetavad.

vil. A. Mitt.

HTG võrkpallimeeskond Tartu keskkoolide mitteametlik meister.

Meie edukat võrkpallimeeskonda võib pidada tänavuseks Tartu keskkoolide mitteametlikuks meistriks. Hoolimata sellest et pole korraldatud ametlikku võistlustükkli, on meie võrkpallimeeskond ometi kõik teised koolid sõprusvõistlustes võitnud. Eriti põnev ja kõrgepingeline mäng oli nendest Öhtugümnaasiumiga 31. 03. 35 Ülikooli võimlas. Kuuldavasti üks meie õpetajaid, kes oli üks innukamaid päältvaatajaid, oli nii kaasa haaratud mängust, et pidi hiljem Spordiringi juhatajale naljatades esitama „arve“ 1 krae ja 5 klaasi morsi pääle. Meeskonnas mängisid kaasa: H. Öunapuu, O. Arens, R. Puusemp, H. Juurup, E. Limion ja H. Veiber. Sellega saavutasime kolmat aastat võrkpallimeistri tiitli. Siinkohal pole huvitusest märkida, et Trefoonia käsipallimeeskonnades on alatiselt kaasa mänginud kokku kuus vennapaari (Arensid, Juurupid, Pehapid, Päristed, Voitkid ja Vösud).

R. Mirbt'i „CALAIS' RAHVAS“

Kantud ette HTG 51. aastapäeval, 7. dets. 1934. „Vanemuises“.

Lavastaja hr. A. Sunne. Dekoraator hr. V. Haas.

Oleme harjunud nägema näidendeid, kus esi-
nevad peategelased, kelle ümber sündmustik
areneb. Kuid „Calais' rahvas“ ei kuulu siia.
Ta on hoopis teist laadi draama. Laval esineb
rahvas, mass, kus peategelased nii silma ei paista.

Nii siis midagi uut.

Draama ajaloliseks taustaks on Calais' linna
alistumine inglastele 1347. a. Sel tagapõhjal
areneb tragöödia, mis viimases pildis lõpeb uue
ja vana mõtteilma kokkupõrkega: noor poeg
tahab isamaale elada, vana isa isamaa eest surra.

Näidend on rikas igasuguseist probleemidest,
mis tänapäevalgi on aktuaalsed, kuid kahjuks on
tegevustik väga konseptiivne, liiga kokku surutud.
Seepärast tekkis näidendit vaadates väike pettu-
musetunne. Tegelasi oli kokku 55, kusjuures
ENKSTG-st oli 14, TTG-st 9 õpilast. Võis ar-
vata, et mäng on kaasakiskuv, vähemalt huvitav.
Kuid just selle konseptiivsuse pärast tekkis
pettumus. Sõlmed lahenesid liiga kergesti ja
pinevust oli vähe.

Eriti paistab see silma teises pildis, kus vana
Jacques Wissant'ist nõustub esimesena minema
Inglise kuninga juurde, näidates seega eeskuju
teistele. Oleks oodanud rohkem pinevust, hin-
gelist võitlust. Kuid kui sellega taheti näidata
vaimustust, ohvrimeelsust isamaale, — miks siis
selline rusetud meeoleu?

Teine ebaõnnestunud koht oli kolmandas
pildis. Paistab imelikuna, et kangekaelne kunin-
gas, kel jätkus tahet 11 kuud piirata linna, nii

kergesti nõustus kuninganna palvega ning laskis
vange minna.

Kõige paremini õnnestus vahest esimene
stseen. Dramaatilisi silmapilke oli seal mitu ja
siis ei olnud veel seda pettumust südamel.

Mis puutub üksikuisse osalistesse, siis võib
nimetada nii mõndagi nime, kes hea mängu
poolest väärivad mainimist. Märkida tuleks siin
naistegelasi eriti õpilasi N. Rosen'it, A. Lukk'u
ja L. Kama, kellede mäng oli loomutruu ja kaa-
sakiskuv; ka väene ema — A. Kosesson —
võitis päältvaatajate kaastundmuse. Väärikalt
esines kuninganna osas E. Sauter oma selge,
kõlava häälega.

Meesosadest on kõige enam õnnestunud
„mees rahva seest“ — E. Limion — oma sel-
gete loomulikkude süüdistustega. Väga hea
mäng oli ka Jacques Wissant'ist osas V. Tamm'el
ja Eustache Saint Pierre'ist osas S. Säga'l. Teiste
osaliste mäng oli suuremate puudusteta. Natuke
segane oli kuninga kõne kolmanda pildi algul,
kuid väga võimalik, et selles oli süüdi rahutus
saalis.

Massistseenid olid ilmsesti hoolega ette val-
mistatud, kuid ei olnud loomulikud. Paistis välja
hea massdeklamatsioon, mitte aga nälgiva, väsi-
nud rahva viha ja meelegeide.

Lavastus oli kõigiti õnnestunud ja jättis
meeldiva mulje. Ka dekoratsioon oli stiilne ja
maitsekas.

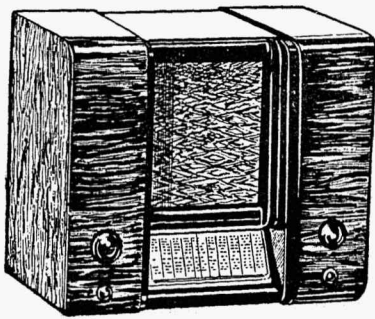
A. Nuut.

Kaanel asuv foto on reproduktsioon õpil. M. Martin'i maalist „Emajõgi talvel“.

Kaane kavand õpil. A. Elken'ilt.

Väljaandja: HTG Õpilaskond. **Vastutav toimetaja:** K. Treffner.
Toimetus: K. Treffner, A. Kask, V. Tamm, J. Klaus, A. Elken, A. Valdin, A. Järs.

Õpilased!

K-m. Vennad Prüüs'idelt

leiate kõike vajalikku

RAADIO - OSAK.

VOOLU- JA PATAREI VASTUVÕTJAJD, DETEKTORAPARAATE, SUURIMAS VALIKUS ÜSIKOSI, ISEEHITAJAILE — EUROOPA JA AMEERIKA LAMPE JNE.

FOTO - OSAK. —

HÄID JA ODAVAID FOTO-APARAATE, PLAATE, FILME, PABEREID JA KÕIKSUGU TARBEID.

AMATÖÖRIDELE

ILMUTAMINE, KOPEERIMINE JA SUURENDUSTE VALMISTAMINE.

JALGRATTA-OSAK.

PARIMAJD JALGRATTAID, ÜSIKOSI JNE.

Peale selle suures valikus

elektrimaterjale, käsitööriistu, ehitusmaterjale ja majapidamise tarbeid.

EESTI SUUREM- JA TÄIELIKUM RIIDE- JA VALMISRIIETE-KAUPLUS

KARL ABEL

TARTUS, KAUBAHOOV NR. 35.

Kohale jõudnud kevadiseks hooajaks moodsad mantli-, kostüümi-, palitu- ja ülikonna-riided, uuemates mustrites kleidi-riided, pesukaup jne. — Tellimised valmistatakse I järgu juurdelõikajate ja parimate meistrite poolt äri täielikul vastutusel uuemate lõigete järgi korralikult ja hästi istuvalt.

Tööhinnad tunduvalt alandatud.

Kõige soodsam ostukoht on **KARL ABEL** Tartus, Kaubahoov 35. Tel. 8-19.

Kõige odavam ostukoht on

KONST. JAIK'i

*kirjutusmaterjali-, paberi-, papi-,
tapeti- ja raamatukauplus*

TARTUS, SUURTURG NR. 11, TARTUS.
MÜÜK SUUREL JA VÄIKSEL ARVUL.

Tartu suurim ja moodsaim

foto-ateljee

H. Riedel & H. Eggert

Kunstipäraseid ja maitsekad ülesvõtted.

Ülikooli tän. 36.

Iga teadlik õpilane

ostab omad õpperaamatud ja koolitarbed ainult täielikust ostukohast, vana Eestis ärist

„Postimehe“

Raamatu- ja kirjutustarvete kauplusest,
Tartus, Suurturg 16.

L. GOLDBERG

Kõige kasulikum ostukoht moe-,
pudu-, kübarate- ja hooajakaupades
ainult

KÜÜNI TÄN. 6.

Maitsekamaid
ülesvõtteid omandate

LUI KRIISA

FOTO-ATELJEES

Tähe 42-3. * Tähe 42-3.

Eriala portreed.

Hans Raag

Rüütli t. 15. TARTUS. Rüütli t. 15.

Täielik

Kooli- ja kantseleitarvete äri.

Soovitab ainult head kaupa mõõdukate hindadega.